

КОМПАРАТИВНИЙ АНАЛІЗ СПОСОБІВ СЛОВОТВОРЕННЯ ТОПОНІМІВ В АНГЛІЙСЬКІЙ ТА ПЕРСЬКІЙ МОВАХ

COMPARATIVE ANALYSIS OF PLACE NAMES WORD FORMATION METHODS IN ENGLISH AND PERSIAN

Шарапова О.В.,

orcid.org/0000-0002-8397-7655

кандидат педагогічних наук,

*доцент кафедри філології, перекладу та мовної комунікації
Національної академії Національної гвардії України*

У статті досліджено особливості формування топонімів Великої Британії та Ірану, способи словотворення топонімів в англійській та перській мовах, проаналізовано деякі структуроутворюючі елементи – топоформанти. Виявлено спільні та відмінні риси у способах словотворення англійських та іранської топонімічних найменувань. Малодослідженим є процес номінації географічних об'єктів Великої Британії та Ірану в контрастивно-типологічному аспекті. Проведений порівняльний аналіз топонімів різносистемних мов (англійської та іранської) становить особливий інтерес, тому що дозволяє виявити загальні закономірності в номінації географічних об'єктів, у внутрішній структурі топонімів, у їх словотворчих характеристиках. Вивчення топонімів в лінгвістичному аспекті як частини лексичної системи мови є актуальним в контексті антропологічної парадигми сучасної освіти і соціальної взаємодії.

Ключові слова: топоніміка, топонімія, топоніми, словотворення, англійська мова, перська мова.

В статье исследованы особенности формирования топонимов Великобритании и Ирана, способы словообразования топонимов в английском и персидском языках, проанализированы некоторые структурообразующие элементы – топоформанты. Выявлены общие и отличительные черты способов словообразования английских и персидских топонимических наименований. Малоисследованным является процесс номинации географических объектов Великобритании и Ирана в контрастивно-типологическом аспекте. Проведенный сравнительный анализ топонимов разносистемных языков (английского и персидского) представляет особый интерес, так как позволяет выявить общие закономерности в номинации географических объектов, во внутренней структуре топонимов, в их словообразовательных характеристиках. Изучение топонимов в лингвистическом аспекте как части лексической системы языка является актуальным в контексте антропологической парадигмы современного образования и социального взаимодействия.

Ключевые слова: топонимика, топонимия, топонимы, словообразование, английский язык, персидский язык.

The article studies the specifics of toponyms formation in Great Britain and Iran, the methods of place names word formation in the English and Persian languages; analyzes some structure-forming elements – topoformants. Common and distinctive features in the methods of word formation of English and Persian toponyms are identified. The process of geographic objects nomination in Great Britain and Iran is under-researched in the contrastive-typological aspect. The comparative place names analysis in the different system languages (English and Persian) is of particular interest, since it allowed us to reveal common patterns in the nomination of geographic objects, in the internal structure of toponyms, in their word formation characteristics. The study of toponyms in the linguistic aspect as part of a lexical system of a language is relevant in the context of anthropological paradigm of modern education and social interaction.

Key words: toponymy, toponyms, place names, word formation, English, Persian.

Постановка проблеми та обґрунтування актуальності її розгляду. Із загальнонаукової точки зору топоніміка є наукою, що вивчає власні географічні назви. Але вона синтезує знання, надбані географією, історією та лінгвістикою, тому можна говорити про міждисциплінарний характер топоніміки. У лінгвістиці топоніміку відносять до галузі ономастики, що вивчає назви географічних об'єктів, їхнє походження, значення і написання. Топонімічний матеріал може розповісти про шляхи міграції різних народів та племен, визначити межі поширення окремих діалектів. Він допомагає уточнити роль запозичень, а також частково розв'язує питання про взаємовплив сусідніх мов. Аналіз географічних назв дає

зможу вирішити ряд найважливіших проблем з історії та теорії мови. Порівнюючи записи географічних назв у найдавніших писемних пам'ятках із подальшими записами і сучасним виглядом цих назв, можна спостерігати зміни в словниковому складі мови, з'ясувати етимологію слів, їх первинну форму, зв'язок із мовами інших народів, перехід загальних назв у власні назви і т. ін. Крім того, топоніміка часто зберігає відомості про давно забуті мови. Нарешті, топоніми як географічні назви містять цінну історичну, соціально-культурну, етнографічну інформацію. Це зумовлено самою природою топонімів, суттєвими ознаками яких є стійкість у часі, певна територіальна локалізація і тому – можливість надовго

зберігати в собі інформацію, вкладену в них у процесі утворення.

Аналіз літератури з топоніміки загалом [1–5], зокрема з англійської [6–10] та іранської [11–15], продемонстрував, що порівняльне дослідження топонімів цих двох таких різних країн становить певний інтерес в історичному та географічному аспектах, а також є актуальним в умовах глобалізації і має міждисциплінарний характер. У сучасних умовах освітньої конвергенції відбувається стирання меж між науками та зсув фокусу освіти з окремих галузей знань на оволодіння компетенціями як формою соціальної діяльності людини. У відповідності до загальноєвропейської концепції багатомовності формування та розвиток комунікативної компетенції для здійснення мовленнєвої діяльності іноземною (іноземними) мовою розглядається в більш широкому соціальному контексті. Це зумовлює зростання попиту на подвійні дипломи в сучасній освіті, зокрема в мовній освіті, тому вважаємо, що такий компаративний підхід до вивчення англійських та іранських топонімів є актуальним і сприятиме успішному взаєморозумінню комунікантів у певних умовах та певних мовленнєвих ситуаціях. Подолання мовних і, в більш широкому сенсі, інформаційних бар'єрів між спеціалістами, що вивчають різні науки або окремі розділи однієї науки, є нагальним завданням для зіставного аналізу мов. Тому, вважаємо, надбання, отримані в результаті дослідження, мають практичну цінність і можуть будуть цікавими і корисними в тому числі й для студентів, що вивчають перську мову в закладах вищої освіти України [11].

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Іранська топонімія досить мало вивчається в нашій країні, адже перську мову почали знову викладати й досліджувати лише із часу набуття незалежності. Сучасної літератури з питань саме іранської топонімії нам вдалося знайти небагато. Так, наприклад, К.М. Тищенко, В.М. Стецюк, О.І. Іліаді досліджують іранські топоніми на території України. Декілька вичерпних праць з іранської топонімії опубліковано В.І. Савіною ще за радянських часів, серед західних дослідників слід зазначити Е. Ассадоріан, Дж. Еверетт-Хіта, П. Льюїса. Більш досліджуваною виявилась англійська топонімія. Фундаментальним вважається дослідження російської лінгвістики В.Д. Беленької, яка присвятила свою роботу зіставному вивченню топонімії трьох основних англійських країн – Великої Британії, США, та Австралії [1]. Різними проблемами аналізу англійських топонімічних назв займалися лінг-

вісти Д. Доджсон, Е. Еквал, К. Камерон, Д. Мілз, А.Х. Сміт, О. Падел, Р. Рамсей, Г. Стюардт, В. Уотсон та ін. Загальні проблеми топоніміки досліджували І.М. Желєзняк, В.Ю. Канна, Ю.О. Карпенко, В.В. Корнева, Г.М. Лабінська, В.В. Лучик, О.А. Мороз, В.А. Ніконов, Є.С. Отін, О.В. Суперанська, О.С. Стрижак, В.П. Шульгач та інші.

Формулювання мети і завдань статті. Мета цього дослідження – порівняння способів словотворення англійської та іранської топонімії. Для досягнення поставленої мети слід вирішити такі завдання: проаналізувати лінгвістичні джерела з топоніміки, описати способи словотворення англійських та іранських топонімів, виявити спільні риси, знайти відмінності.

Джерельною базою для дослідження стали: словник географічних термінів, що формують топонімію Ірану, за ред. Савіної В.І. [13]; стислий словник топонімів світу за ред. Дж. Еверетт-Хіта [9]; словник англійських топонімів, виданий А.Д. Мілзом [10].

Виклад основного матеріалу дослідження.

Топоніміка як наука про географічні назви має базове поняття – «топонімія», тобто сукупність найменувань (топонімів) географічних об'єктів певної території. Багатогранність, різноманітність характеристик й ознак топонімів ускладнюють їх класифікацію, тому на сучасному етапі розвитку топоніміки як науки питання універсальної класифікації є актуальним і невирішеним (детальніше див. у [5; 6]). Робилися спроби класифікувати топоніми за етимологічним принципом (Ф. Палацький, Т. Войцеховський), де в основу покладена історія походження назв від власних імен або від природних умов; за семантичним принципом (Ф. Міклошич), де було виокремлено десять груп топонімів, що позначають: землю; воду; рослинність; тваринний світ; колір; будівлі; заняття людей; знаряддя праці; етнічні назви; назви, що пов'язані із суспільним ладом; за морфолого-словотвірним принципом (П. Скок, Р. Траутман, М. Марр, С. Роспонд), де топонімічні одиниці поділялися на іменники та прикметники, а також на групи за наявністю або відсутністю словотворчих формантів.

Виходячи із цілей нашої статті, ми будемо спиратися на структурну класифікацію англійських топонімів, яку здійснив А. Сміт, англійський дослідник топонімії графства Йоркшир. Він виділяє три основні класи англійських топонімів: 1) прості назви, що складаються з одного слова; 2) складні назви, побудовані за двокомпонентною моделлю, один з елементів якої є апелятивом або

антропонімом; 3) складні назви, утворені за допомогою афіксації, тобто будь-якого топоформанта для зв'язки компонентів топоніму [6].

Географічні назви є результатом осмисленого процесу номінації на основі певної ознаки, що відбиває історичні і/або географічні реалії. Більшість топонімів утворюється від загальних слів, які визначають природні особливості місцевості, характерну рису чи явище (у складі топонімів – це апелятиви *річка, гора, берег, мис, ліс, місто, дорога, джерело, базар, ферма, фортеця* тощо), а також від власних імен, прізвиськ (у складі топонімів – це антропоніми).

На перший погляд важко знайти спільні риси в англійських та іранських топонімів: вони створювалися за різних часів, у різних групах мов та не впливали один на одного. Але у процесі більш детального порівняльного аналізу способів словотвору нам вдалося виявити декілька рис, спільних і для англійських, і для іранських топонімів. Перш за все, типологія англійських та іранських топонімів за лексико-семантичним принципом комплексно враховує історичні, культурні, соціальні, економічні та природно-географічні фактори. На номінацію географічних об'єктів і Великої Британії, і Ірану впливали певним чином етноси та окремі особистості, що мешкали на цих територіях, їх релігійні та мовні особливості. Так, топонімію Ірану формували не тільки іраномовні народи, але й багато інших народів і племен, що в різні часи мешкали на території Ірану: араби, тюрки, монголи та ін. [12, с. 152]. У процесі взаємодії іранських і тюркських мов створювалися гібридні форми назв, наприклад: *Саричемен* (سارچی راسد) – сарі «жовтий» (тюрк.) + чепен «галявина» (ір.); *Акміан* (آئیمق) – ак «білий» (тюрк.) + міан «середина» (ір.).

Англійська топонімія формувалася під впливом принаймні п'яти мов: кельтської, латини, давньогерманської, скандинавської, давньофранцузької. Наприклад, назва міста *Cundall* у Йоркширу складається з кельтського слова «долина» і скандинавського із таким самим значенням.

Для англійських топонімів характерним є використання в номінаціях населених пунктів (ойконімах) термінів, що за семантикою наближаються до назв природних об'єктів. У результаті утворюються метонімічні назви, де назва якого-небудь географічного об'єкта перенесена без змін на населений пункт. Ойконіми цієї групи – еліпси, в них частина топоніма, що означає «мешканці», пропускається: *Salt, Reed, Rye* та ін. [7, р. 225]. В основі багатьох топонімів лежить загальний іменник – географічний термін (апелятив): *The Naze* (мис), *Road* (дорога), *Rock* (скаля).

Іранські ойконіми також містять у собі апелятиви, що перетворилися на власні назви. Наприклад: *Бордж* (جرب) – бордж «укріплення»; *Каріз* (زي راک) – каріз «підземний зрошувальний канал»; *Кушк* (کوشوک) – кушк «укріплення»; *Ростак* (قات سر) – ростак «село», *Ханік* (کي ناخ) – ханік «водойма».

Значна кількість англійських та іранських простих топонімів – загальні слова сучасної мови: *Salt* (сіль), *Reed* (очерет), *Rye* (жито); *Kazi* (قاضاق) суддя, *Шахід* (دي هاش) мученик, *Худ* (دوه) трут та ін. Велика кількість простих топонімів «консервують» древні форми слів: *Rute, Roos, Rew; Хабве* (هوبن), *Яшмар* (قارشاي), та ін. У цих випадках первісне значення слова загублене, нове – не принесене, і отже, адресно-вказівна функція топоніма превалює.

Складні та складені назви – це величезний пласт в англійській та іранській топонімії, тому провести детальне порівняння всіх їхніх типів у цій роботі неможливо. Крім того, між словосполученнями та словоскладаннями в топонімії не завжди можна провести чітку грань, тому що багато топонімів-словоскладань утворилися зі словосполучень, наприклад: *Дехноу, Шехркахне, Польруд* з *Дехе-Ноу, Шехре-Кохне, Полс-Руд; Newcastle, Newport* із *New Castle, New Port* відповідно.

Один із найбільш частотних типів складних назв в іранській топонімії – сполучення іменника з іменником або прикметником, при цьому означуване стоїть на першому місці, означення – на другому, і обоє вони з'єднані показником ізафету: *Техме-Таус* (تخت سواط) «трон павича», *Морге-Кучек* (رمغ چوکک) «птаха маленький», *Нейе-Тельх* (نزلت ین) «очерет гіркий», *Хаке-Пірезен* (کاخ زري پ) «прах старої» і т.ін. Як для англійської мови в цілому, так і для англійської топонімії зокрема такий порядок слів не характерний. З іншого боку, часто зустрічаються топонімічні словосполучення, в яких означення стоїть на першому місці, означуване – на другому: *Saint Hill, Rose Castle, Green Bay*.

Для іранської топонімії характерні такі форми топонімів, які утворені за типом підпорядкування, до складу яких входять прикметник або іменник з іменником, де означення стоїть на першому місці, означуване – на другому: *Бозбіше* (هشي بزب) «козла гай», *Бнефшедере* (هردهش فنب) «фіалки долина», *Ахудешт* (تشدوه) «газели степ», *Сіахчешме* (همرش چه ايس) «чорне джерело».

Для англійської топонімії це явище звичайне, подібні топонімічні утворення дуже численні: *Salthouse, Longbridge, Newcastle*.

Серед іранських топонімів часто зустрічаються словоскладання, утворені за типом підпорядкування, до яких входять іменник з іменником або прикметником, коли означуване стоїть на першому місці, означення – на другому. Такі назви виникли, як правило, зі сполучень означуваного з означенням, в яких випав показник ізафету, що дуже характерно для топонімії Ірану. Наприклад: *Калсердар* (رادرس هعلق) «укріплення полководця», *Чахбадам* (مرادابهاچ) «колодязь мигдалю», *Дерребід* (درد دي ب) «долина верби», *Нефтсефід* (ديفس تفن) «нафта біла».

В англійській топонімії подібних словоутворень на позначення географічних назв немає.

Іранській топонімії властиве складання іменників з дієслівними основами теперішнього або минулого часу а також з дієприкметниками минулого часу. Наприклад: *Геледар* (راد ملگ) – геле «череда» + осн. тепер. ч. від дієслова даштен «мати»; *Ходааферід* (ديرف آدخ) – хода «бог» + осн. мин. ч. від дієслова афериден «створювати». На відміну від іранської топонімії, в англійських географічних назвах сполучення з дієприкметниками теперішнього чи минулого часу рідкі. Однак вони досить поширені в американській топонімії: *Burnt Ranch, Lost Arrow, Spotted Horse, Wounded Knee, Rising Wolf, Boiling Springs*.

Серед англійських складених топонімів є нечисельна група назв, де частини з'єднані сполучником *and*: *Bolens and Herds, Dukes and Dreams*. В іранській топонімії теж є сполучникові назви, в яких компоненти з'єднані сурядним сполучником *o* або *ve* (و). Це звичайне явище, хоча вони нечисленні: *Джем-о-Піч* (چي پومج), *Дуст-о-Ашена* (ان ش آوتسود), *Аб-ве-Нан* (انوبأ).

Особливу групу серед англійських складених топонімів становлять найменування, у складі яких зберігся прийменник: *Stanford-in-the-Vale, Stanford-upon-Soar, Sawrey-under-Cotcliffe, Stoke-by-Nayland, Stoke-next-Guilford, St. Nicolas-at-Wade, St. Anlony-in-Meneage*. У наведених прикладах найбільш частотні прийменники, які формували номінації різних морфологічних структур.

В іранській топонімії прийменниковий тип топонімів теж досить поширений. В якості прийменників вживаються як прості, так і відіменникові (ізафетні) прийменники. Показник ізафету між відіменниковим прийменником та іменником, як правило, випадає, а прийменник перетворюється на своєрідний префікс. До цієї групи топонімів відносяться такі назви: *Дераб* (ب آرد) «у воді»; *Берафтаб* (باتف آرب) «на сонці»; *Зіраб* (ب آرين) «під водою»; *Сераб* (ب آرس) «біла

води»; *Міанбазар* (نايم رازاب) «між базарами»; *Пескух* (سپ هوک) «за горою»; *Кенаррудхане* (هناخ دوررانک) «на березі ріки». Їх функція у формуванні й англійських, й іранських топонімів полягає в тому, що вони вказують на місцезнаходження об'єкта, вводячи в назву географічний термін.

В англійських складених топонімах за характером означуваних компонентів виділяються дві групи. Означуваним може бути інший топонім (*Long Riston, Dry Sandford*) або апелятив (*Saint Hill, Rose Castle*). Ці групи принципово різні, тому що, очевидно, більшість найменувань першої з них – вторинні утворення, де означення додається як диференціююча ознака. У цих випадках виникають ряди протиставлень: *Little – Great, East – West, North – South, Lower – Upper*.

В іранській топонімії також є складні топоніми, але більшість із них можна віднести до другої групи. Однак варто зазначити, що в перській мові означуване зазвичай стоїть на першому місці: *Шехре-Ной* (ونرهش) «місто нове», *Шехре-Кохне* (ههکرهش) «місто старе», *Дехе-Ной* (دهون) «село нове», *Дехе-Земан* (ده نامز) «село часу» (дослівний переклад цього ойконіма викликає певне нерозуміння в нашому сприйнятті, однак, швидше за все, носіям мови внутрішня форма найменування очевидна), *Дехе-Тазіан* (ده نایزات) «село Тазіан» та ін.

Елементи, що входять до складу англійських складених топонімів, розрізняються залежно від характеру їхнього сучасного сприйняття. Деякі складні найменування мають прозору структуру, де чітко простежуються або дві повнозначні основи, або кінцевий елемент (*Salthouse, Longbridge, Longfield*). Зрозумілість внутрішньої форми цієї групи найменувань сприяє тому, що аналогічно сприймаються і такі складні назви, другий елемент яких змінився і не існує в сучасній мові як повнозначне слово (*Longworth, Longmynd*). У подібних топонімах кінцевий елемент – масово повторюваний топонімічний формант, який не є самостійним словом. У перській топонімії можемо спостерігати подібне явище. Другим компонентом у складених назвах дуже часто виступають географічні терміни, що втратили смислове навантаження і перетворилися в топонімічні форманти: *Кухбоне* (دهن بهوک), *Барангерд* (درگناراب), *Зібаджуб* (بوج اب يز) тощо.

Нижче розглянемо знайдені деякі відмінності англійської та іранської топонімічних систем.

Сполучення особистих імен (антропонімів) з іменниками-титулами можна вважати однією з характерних рис іранської топонімії. Титули

можуть стояти як перед ім'ям, так і після нього. Наприклад: *Шах-Тегі* (یقت هاش), *Емір-Зекерія* (ایرکزرم), *Імам-Шерекі* (امام شيرکي), *Пір-Ісхак* (پير ايسحاق), *Шейх-Емтар* (شيخ ايمتار), *Кербелай-Резахан* (کربلاي ريزاخان), *Хан-Мехді* (خان مهدي), *Бібі-Хекіме* (بيبي حکيمه), *Молла-Махмуд* (موللا محمدم), *Махмудшах* (ماحمدمشاخ), *Хасанхан* (حسان خان), *Хосроушах* (خسروشاه) і т. ін. Серед іранських антропонімів велику групу складають сурядні складені топоніми, в яких компоненти нічим не з'єднані, назви утворені за типом примикання. Найчастіше це антропоніми, які просто примикають один до одного: *Хосроуширін* (خسروشورشين), *Мохаммедзейнеб* (محمدمذنب).

В англійській топонімії ця група топонімів не представлена.

Ще одна група топонімів, не представлена в англійській топонімії, – це сурядні словоскладання, в яких компоненти з'єднані голосною *a* (ا): *Пехнапехн* (پهناپهنا), *Баджабадж* (جاباجاب), *Дізадіз* (ديدازي). Сурядні словоскладання, в яких зустрічається повтор компонентів за принципом редуплікації, також притаманні тільки топонімії Ірану: *Ширишир* (شورشورش), *Назназ* (زانزان), *Сіахсіах* (سياهسياه), *Джаджа* (اجاج), *Ашурнашур* (روشاپروش), *Емберкембер* (ربنقربن), *Мармар* (رامرام), *Джекеджек* (قجق). Іноді такі словоскладання оформлені топонімічними формантами: *Бехбехан* (ناهبهه), *Безбезан* (نازبز), *Бідбідек* (کديديبدي).

У деяких іранських топонімах-словосполученнях зустрічаються розгорнуті прийменникові означення, наприклад: *Рабате-Міане-Дешт* (تشد نايم طابري) «постоялий двір у степу», *Келатейе-Пайе-Годар* (هتالک کاپ رادگ) «укріплене поселення під перевалом», *Дехе-Пайе-Бід* (هد کاپ ديب) «село під вербами», *Чахе-Лебе-Гах* (هاگ بل هاج) «колодязь біля місця», *Дерейе-Берафтаб* (هرد باتفارب) «долина на сонці». Показник ізафету в таких сполученнях, як правило, випадає, і вони перетворюються на лексичну одиницю: *Рабатміандешт*, *Келатенагардар*, *Дехнабід*, *Чахлебгах*, *Дереберафтаб*. Це теж одна з оригінальних рис перської топонімії.

Висновки та перспективи подальших досліджень у цьому напрямі. Проводячи порівняльне дослідження способів словотворення топонімів

в англійській та перській мовах, ми знайшли спільні риси. 1. Наявність лексичних запозичень. В англійських топонімах відбиваються лексичні запозичення з кельтських мов та латини, а в більш пізній період – зі скандинавських діалектів. У топонімії Ірану, крім перських елементів, наявні арабські, тюркські та монгольські запозичення. 2. Певна екстралінгвістична обумовленість семантики топонімоутворюючих елементів. Це пояснюється особливостями топонімів взагалі: географічні номінації визначаються характером географічного об'єкта, який вони позначають, і тому містять відповідний географічний номенклатурний термін як ключову морфему. 3. Базою для утворення топонімів можуть бути як загальні назви, так і власні. Відапелятивні географічні номінації відбивають особливості природного ландшафту, певні реалії місцевості, місцезнаходження об'єкта тощо. 4. Способи утворення топонімів. У цій сфері ми провели найбільш детальне дослідження. Виявилось, що найпоширеніші способи словотворення як англійських, так і іранських топонімів, – це афіксація, словоскладання та словосполучення. У результаті дослідження знайшлося багато схожих випадків словотворення топонімів, як, наприклад, складені назви, де частини з'єднані сурядним сполучником *i* (*and* – в англійських топонімах, *o* або *we* (و) – в іранських).

До виявлених відмінностей у топонімічних системах Великої Британії та Ірану слід віднести нижченаведені. 1. Англійські топоніми можуть бути розділені на три великі групи: прості, які сприймаються як складені з однієї основи; складні, що складаються з двох та більше основ, або з основи та топонімічного суфікса; складені, тобто ті, що складаються з двох чи більше окремих слів. 2. Географічні назви Ірану можна поділити на такі групи: назви, утворені афіксацією; назви, утворені сполученням або складанням окремих слів або частин слів; назви, в яких поєднуються кілька способів словотвору; назви, що являють собою терміни без якихось формальних елементів.

Велику допомогу у вивченні топонімії Ірану може зробити подальше виявлення словотворчих топонімічних формантів, встановлення ареалів їх поширення, а також систематизація географічних термінів Ірану, включаючи і регіональну термінологію, з подальшим складанням словника географічних назв Ірану.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Беленькая В.Д. Очерки англоязычной топонимики. Москва : Высшая школа, 1977. 227 с.
2. Корнева В.В. Топонимические исследования в новой научной парадигме. *Вестник ВГУ. Серия Лингвистика и межкультурная коммуникация*. 2016. № 1. С. 150–154. URL : <https://bit.ly/2V7FEp7>.
3. Лабінська Г. Топоніміка : навч. посібник. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2016. 274 с.

4. Никонов В.А. Введение в топонимику. Изд. 2-е. Москва : Изд-во ЛКИ, 2011. 184 с.
5. Торчинський М.М. Структура онімного простору української мови : монографія. Хмельницький : Авіст, 2008. 550 с.
6. Павлюк В.І. До питання писемної та усної інтерпретації топонімів сучасної англійської мови. *Парадигма пізнання: гуманітарні питання*. 2015. № 1(4). С. 92–98.
7. Jepson, B. English Place-Name Elements Relating to Boundaries. Centre for Languages and Literature, Lund University. URL : <https://lucris.lub.lu.se/ws/files/5695044/2167202.pdf>.
8. Smith H. English place-name elements. Cambridge [England] : University Press, 1956. 372 p.
9. Concise Dictionary of World Place-names. 3d Edition [John Everett-Heath] Oxford University Press, 2014. 595 p.
10. Dictionary of British Place Names. [A. D. Mills] Oxford University Press, 2011. 532 p.
11. Перська мова. Матеріал з Вікіпедії – вільної енциклопедії. URL : <https://bit.ly/2DYUMj0>.
12. Савина В.И. О типах словообразования топонимов Ирана. *Топонимика Востока. Новые исследования*. Москва : Наука, 1964. С. 149–174.
13. Савина В.И. Словарь географических терминов и других слов, формирующих топонимию Ирана. Москва : Наука, 1971. 347 с.
14. Assadorian A. On the Systematic Classification of Iranian Toponyms. *American Journal of Linguistics*. 2017. 5(3). P. 51–56. URL : <https://bit.ly/2VEPF1s>.
15. Bába B. Lexical topoformants in toponyms. *Acta Onomastica*. 2016. № 55. P. 17–24.